

Pia Kjærsgaard (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om repatriering af flygtninge.

(Beslutningsforslag nr. B 67).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et center for børnelitteratur.

(Beslutningsforslag nr. B 68).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til skatteministeren og kulturministeren om, hvordan regeringen vil sikre, at idrætsudøverne og idrætslederne ikke får forringet deres vilkår.

Af Helge Sander (V) og Brian Mikkelsen (KF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 13/12 95).

Anden næstformand (Henning Grove):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 120: Forslag til lov om skifte af dødsboer.

Af justitsministeren (Bjørn Westh).

(Fremsat 8/12 95).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 3 og 4 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 121: Forslag til lov om ændring af arveloven.

(Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).

(Fremsat 8/12 95).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 122: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, konkursloven, tinglysningsloven, lov om

ægteskabets retsvirkninger samt forskellige andre love. (Ændringer som følge af lov om skifte af dødsboer).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).

(Fremsat 8/12 95).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

I dag, hvor vi ønsker hinanden godt nytår, er de foreliggende lovforslag gode at begynde et nyt år med.

Forenkling, afbureaukratisering og hurtigere sagsbehandling bruger vi mange ord i det daglige politiske arbejde på at understrege betydningen af. De allerbedste viljer og hensigter bliver understreget, når vi over for befolkningen fortæller om, hvad vi i fremtiden vil gøre for at gøre dagligdagen lidt lettere, få tingene i det offentlige til at foregå bare lidt hurtigere og i det hele taget afbureaukratisere. Den fælles oplevelse har efterfølgende mange gange været det modsatte, og det er så fulgt op af allehånde gode og mindre gode forklaringer.

Efter min opfattelse ser vi nu et lovforslag, der lever op til, hvad vi alle gerne ser. Lovforslaget om skifte af dødsboer *giver* forenkling, afbureaukratisering og hurtigere sagsbehandling.

Derfor ros til justitsministeren for, at han med udgangspunkt i et meget grundigt udvalgsarbejde fremsætter disse lovforslag til forenkling af dødsbobehandlingen.

Lovforslaget berører alle mennesker i Danmark. Alle dødsfald skal indberettes til skifteretten, og på et tidspunkt skal vores bo gøres op. Da der sker over 60.000 dødsfald om året her i Danmark, er reglerne for skifte af dødsboer af stor betydning for mange mennesker hvert år. For arvingerne er det jo af stor betydning at sikre en hurtig afslutning af en dødsboehandling. Reglerne og antallet af skifteformer er komplicerede og mange.

Med den nye lov halveres antallet af skifteformer fra de nuværende 11 til 5. Det bliver lettere af foretage privat skifte, og dermed lettes skifterettens arbejde.

Arvingerne skal ikke vedgå både arv og gæld. De hæfter nu maksimalt med boets værdi, og dermed vil mange flere dødsboehandlinger kunne klares af arvingerne selv. En særlig forenklet behandlingsform vil være mulig for boer, hvori der ikke skal betales boafgifter eller skat. I de tilfælde skal der ikke engang laves en boopgørelse.

Forslagets ændrede regler for boudlæg, særlig de forenkede regler om begravelsesudlæg, vil efter min opfattelse blive til stor glæde for mange. Det vil fortsat være skifteretterne, der skal afholde det første møde med arvingerne. Det er godt og rigtigt, fordi skifteretternes medarbejdere er dygtige og har lang erfaring i at yde rådgivning til efterladte, der jo står i en svær situation. Der skal tages stilling til mange, mange problemer kort tid efter en begravelse.

I berigtigelsesfasen tages stilling til, hvilken behandlingsmåde der skal anvendes.

Som noget nyt foreslås en såkaldt bobestyrer-behandling af dødsboer. Ved mere komplicerede dødsboer kan dele af bobehandlingen flyttes fra skifteretterne og over til advokater med særlig beskikkelse til at behandle dødsboer. Justitsministeren autoriserer advokater til at være bobestyrere. I dag antager skifteretten om nødvendigt en medhjælper. Vi kan sige, at det er denne medhjælper, der nu skal autoriseres og benævnes bobestyrer.

Advokater foreslås at få monopol på denne autorisation. Det er jeg ikke sikker på er en rigtig måde. Andre erhverv, andre mennesker må også kunne ansøge om at få ministerens autorisation. Forudsætningen for at få en autorisation må være dokumentation af viden på området og ikke blot medlemskab af den lokale juridiske klub.

Under udvalgsbehandlingen må vi se på, om det er nødvendigt med denne monopolstilling

for advokater og i den forbindelse også se på salærstørrelser.

Med hensyn til ændringen af afgiftssystemet er vi i Socialdemokratiet også på det her område parat til at støtte, at der svares en afgift, der relaterer sig til det arbejde, som det offentlige – her skifteretterne – udfører. Efter Justitsministeriets vurderinger er det forøgede provenu, der kommer ind ved de nye afgifter, endog ikke tilstrækkeligt til at dække de offentlige udgifter i skifteretterne. Efter det oplyste vil der mangle 15–20 mio. kr.

Jeg er meget interesseret i at vurdere, i hvor høj grad synspunkter fra høringsrunden vedrørende de foreliggende lovforslag er medtaget i lovforslagene. Derfor vil jeg anbefale, at justitsministeren indbyder Retsudvalget til en teknisk gennemgang af lovforslagene. Jeg er sikker på, at det vil lette udvalgsbehandlingen, således at loven kan vedtages så betids – helst inden sommerferien – at personalet i skifteretterne får mest mulig tid til kurser m.v. for at være bedst muligt forberedt til at bruge de nye regler inden ikrafttræden af loven den 1. januar næste år.

I Socialdemokratiet støtter vi varmt justitsministerens reformforslag, og vi vil gerne medvirke i et positivt og hurtigt udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Erling Oxdam (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Erling Christensen, hvad han havde tænkt sig, hvis ikke det skulle være advokater med bestalling, der udførte hvervet som bobestyrere.

Socialdemokratiets ordfører og jeg som Venstres ordfører er jo enige om, at der tilstræbes en afbureaukratisering – vi kunne måske kalde det en privatisering af et vist omfang – ved at lægge den egentlige bobehandling væk fra skifteretten og ud til bobestyrerne; det vil sige, at det stadig er juridisk virksomhed i et meget stort omfang, altså juridisk, teknisk virksomhed.

Så vil jeg gerne spørge hr. Erling Christensen, hvem han så havde tænkt sig. Skulle det være revisorer eller onkel Kaj eller en hvilken som helst person, som det hidtil har kunnet være ved eksekutorerne? Jeg vil bruge tiden til et kort spørgsmål, for der er jo nok at sige under selve ordførertalen. Men det vil jeg gerne have belyst nærmere: Hvem har hr. Erling Christensen egentlig i tankerne her?

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg forstår godt, at Venstres ordfører stiller det spørgsmål. Hvis jeg havde tænkt på, hvem der skulle være Venstres ordfører, ville jeg have betragtet det spørgsmål som naturligt.

Først må jeg sige, at selvfølgelig kan det stadig væk være onkel Kaj, der kan være bobestyrer. Hvis afdøde har bestemt det i sit testamente og onkel Kaj bliver godkendt af skifteretten, kan det stadig væk være sådan også efter det foreliggende lovforslag. Men hvor skifteretten skal sætte en bobestyrer ind, er det efter lovforslaget sådan, at det skal være en advokat.

Vi har i forbindelse med rådgivning af landmænd, i forbindelse med støtte til landmænd, haft forslag om, at det kun skulle være landbrugskonsulenter og mennesker med uddannelse inden for landbruget, der kunne give støtte til landmænd og bruges i den forbindelse, autoriseres i den forbindelse. Der har Konkurrencerådet sagt, at den monopolstilling ikke var rigtig, og derfor må landbrugsministeren nu komme med et lovforslag, som bl.a. indeholder regler om, at denne monopolstilling ikke kan fastholdes for landbrugskonsulenterne.

Når jeg i min ordførertale udtrykte mig, som jeg gjorde, var det, fordi vi med det lovforslags indhold her måske kan komme i samme situation, som man var i på landbrugsområdet. Og jeg vil i hvert fald sikre mig, at vi ikke efterfølgende, når loven er vedtaget, kommer i en situation, hvor Konkurrencerådet udtaler sig imod det, vi har vedtaget.

Erling Oxdam (V):

Justitsministeren har med disse tre sammenhængende lovforslag lagt op til en egentlig reform af reglerne om dødsboskifte i Danmark.

Forud er gået et grundigt udvalgsarbejde i Justitsministeriets skiftelovsudvalg, der sluttelig afgav betænkning nr. 1270 i 1994 indeholdende et forslag til en fuldstændig skiftereform.

Et så vigtigt og alle mennesker vedrørende retsområde som behandlingen af dødsboer bør der være enighed om blandt Folketingets partier, og jeg skal da også på Venstres vegne straks tilsige partiets støtte til lovforslagene.

Der vil måske være enkelte ting at rette i løbet af udvalgsbehandlingen, men set ud fra et helhedssynspunkt har Venstre ikke væsentlige indvendinger imod lovforslaget.

De mange høringssvar, som vi fik så sent som i går i Retsudvalget, tyder da også på stor saglig tilslutning.

Der er med forslagene ikke blot tale om en revision af en lov, der er over 120 år gammel. Der er som nævnt tillige tale om et egentligt reformforslag. Det betyder, at der ikke kun er tale om korrektioner og ajourføringer, men tillige om væsentlige ændringer af og nyskabelser i gældende ret.

Lovforslagenes bemærkninger har en gennemgang af hovedtrækkene i gældende ret om skifte af dødsboer, som jeg selv som praktiker har nikket genkendende til. En lang række begreber er imidlertid nu bortfaldet, og når den nye lov træder i kraft den 1. januar 1997, vil der være nye begreber. F.eks. er der ikke noget, der hedder gældsvedgåelse mere, heller ikke gældsfragåelse – det kaldte vi nu i min studietid gælds-ikkevedgåelse, for der var, som vi sagde, ikke noget at fragå; man må tage stilling til, om man vil vedgå. Men ingen af de udtryk findes mere.

Ordet eksekutor findes, som den forrige ordfører sagde, heller ikke mere, formentlig heller ikke ordet medhjælper; nu skal det hedde bobestyrer. Der er heller ikke noget, der hedder begravellesudlæg; det er forkortet ned til boudlæg.

Det, der først og fremmest må glæde en Venstremand, er lovforslagenes tendens imod den hidtidige meget vidtgående offentlige kontrol og styring også i boer, hvor myndige personer deler arven imellem sig. Der er således i et vist omfang tale om en privatisering, det vil sige væk fra skifteretten og ud til arvingerne eller bobestyreren. Det gælder naturligvis de solvente dødsboer.

Er et dødsbo insolvent, skal dødsboets midler primært benyttes til at betale kreditorerne i konkursordenen. Den slags opgaver må selvfølgelig overlades til professionelle bobehandlere – selv om hr. Erling Christensen ikke synes, at det er rigtigt – med en vis offentlig kontrol. Det vil som regel være advokater med særlig beskikelse til at behandle netop dødsboer.

Det vil imidlertid stadig være skifteretten, man skal henvende sig til som arving i boets første fase. Det er skifteretten, som indkalder til det første møde med arvingerne om de mange problemer, spørgsmål af økonomisk og anden art, som naturligt melder sig, når en nærtstående er afgået ved døden.

Hvis boet nu efter mødet i skifteretten viser sig at være meget lille, vil der muligvis kunne finde boudlæg sted. Det gælder for boer, hvis nettoformue ikke overstiger 25.000 kr., altså

efter at begravelsen osv. er betalt. De 25.000 kr. reguleres så år for år efter nærmere regler nævnt i lovforslaget, som jeg selvfølgelig ikke skal gøre rede for. Men når et bo er udleveret som boudlæg, skal der ikke afleveres noget regnskab. Så kan den eller de, som får det som boudlæg, beholde de ting, der er.

Jeg synes, det er en god bestemmelse, der er kommet ind set fra praktikerens synspunkt, at man kan pålægge den, der får boudlægget, at ryddeliggøre afdødes bolig, hvad enten det er en lejlighed eller et hus. Det er en god pædagogisk regel, for det er tit, man ikke rigtigt ved, hvem der skal sørge for det.

Udlæg til en efterlevende ægtefælle er som hidtil inden for de 150.000 kr. – det er omtalt i lovforslag nr. 121, så det vil jeg ikke specielt nævne – og uskiftet bo kan også fortsat finde sted.

Derimod er det rigtigt, som også hr. Erling Christensen nævnte det, at privat skifte, som hidtil ikke . . . (Tilråb) . . . nej, jeg ved nu ikke, om hr. Erling Christensen nævnte det, men så nævner jeg det . . . betyder personlig hæftelse, hvis boet alligevel viser sig at være insolvent.

Det er efter min mening den største nyskabelse i skifteloven, dette at man nu, jeg vil ikke sige med sindsro, men man kan vedtage privat skifte, selv om man måske ikke ved, om der er flere passiver end aktiver i boet. Dér er det efter de nugældende regler sådan, at hvis man går til privat skifte, hæfter man for afdødes gæld, uanset om boets midler kan dække denne gæld. Det er en alt for fordelagtig stilling, en kreditor her får. Den afskaffer man nu, og i stedet for kan arvinger, hvis de starter med privat skifte, senere hen ifølge § 104 i lovforslaget aflægge det, de har modtaget, og derefter skal de ikke betale nogen gæld, men bare betale tilbage, hvad de har fået.

Vi har indført det, der hedder forenklet privat skifte – det var *det*, hr. Erling Christensen nævnte. Det synes jeg er en god ting. Der kræves her også, at betingelserne for privat skifte er til stede, men derudover er der en række betingelser: det må ikke være så stort, at der skal svares bo- eller tillægsboafgift, der må ikke være arvinger, som repræsenteres ved værge eller det nye begreb skifteværge, der må ikke være legatarer, boet må ikke være skattepligtigt, og der må ikke have været erhvervsvirksomhed og ikke afskrivningsberettigede aktiver, for så bliver det for udviklet. Forenklet privat skifte tror jeg vi kan spå en fremtid.

Den store ændring er imidlertid behandlingen ved bobestyrer. Det bliver nu det, som bliver det almindelige, hvor der tidligere var tale om offentligt skifte. Bobestyreren får en vis magt, en vis indflydelse, men kan selvfølgelig indklages for skifteretten, og man kan få en sådan bobestyrer væk i visse tilfælde. Men jeg tror, at det er en god ordning, og der kræves jo det samme som af en hidtidig eksekutor. De betingelser, der er opstillet, for at man kan blive bobestyrer, er nogenlunde de samme, og det kan efter min mening ikke blive hvem som helst, måske ikke engang en hvilken som helst advokat; det skal være nogen, der har en vis træning i at behandle dødsboer.

En ting, jeg er meget tilfreds med, er, at man nu har en tvungen proklamaplig. Man *skal* udstede præklusivt proklama. Det var hidtil noget, man skulle overtale arvingerne til. Nu *skal* det gøres, og det synes jeg er godt. Det er også godt, at der kun er 8 ugers frist i stedet for som hidtil 3 måneder. I den tid skete der i reglen ikke noget særligt i boets behandling. Nu går det så stærkere.

Med hensyn til afgifterne synes jeg også, at det er godt, at det ikke står i forhold til formuens størrelse, men starter med 500 kr. For visse boer kan det blive 2.500 kr., og når formuen er over 1 mio. kr., får man 6.500 kr. i tillægsafgift.

Alt i alt må jeg ligesom Socialdemokratiets ordfører rose justitsministerens hånd og håbe, at vi opnår, hvad man kunne kalde konsensus til denne meget vigtige lovgivning.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Venstres ordfører sagde noget i retning af, at han syntes, det var en god idé at overlade bobehandlingen til professionelle sagsbehandlere. Og så citerede han mig for at sige, at jeg ikke syntes, det var det rigtige.

Jo, jeg synes, det er rigtigt i det hele taget og også i denne sammenhæng at overlade tingene til en professionel og god sagsbehandling. Det, jeg satte spørgsmålstegn ved, var, om det er nødvendigt og fornuftigt at gøre den sagsbehandling – i det tilfælde her altså bobehandlingen – til et monopol, som Venstres ordfører altså går ind for på det område her. Og det er det, jeg gerne vil have, at vi kigger på under udvalgsbehandling.

Gitte Seeberg (KF):

Jeg vil da også starte med at sige, at det er rart, at vi her efter nytår som første sag kan starte med en sag, som tilsyneladende kan samle så stor tilslutning, og som vi kan være så positive over for.

Som det fremgår, er det jo et helt nyt oplæg til en skiftereform til afløsning af den gamle skifte-lov, som er mere end 100 år gammel. Det, jeg særligt har noteret mig, og som Venstres ordfører også var inde på, er, at der er tale om en række lettelser i sagsbehandlingen, og at skifteretterne nu vil mærke en lettelse og få mindre arbejde. Det er selvfølgelig en god idé.

Men indledningsvis vil jeg anføre, at de mange forskellige måder, man i dag har at skifte boer på, selvfølgelig virker komplicerede og uoverskuelige, og hvad angår det lovforslag, som vi nu behandler i dag, er der lagt op til en reduktion af det antal forskellige bobehandlingsmåder, som vi ellers har i dag.

Hvad angår de små dødsboer, lægges der op til en mere simpel og en mindre grundig bobehandling, hvor der ikke skal betales arveafgift ifølge den nye gave- og arveafgiftslov. Det er selvfølgelig hensigtsmæssigt.

Ifølge lovforslaget vil småboerne fremover blive behandlet enten som boudlæg eller ved forenklet privat skifte.

Det drejer sig jo om de mest simple boer, og det er også det, der kræves, for at de skal kunne behandles ved forenklet privatskifte.

Kreditorerne sikres fortsat ret til at begære boet behandlet efter reglerne om insolvente boer eller som bobestyrerboer med de muligheder, der vil være for anlæggelse af omstødsessag m.v., og den ret skal kreditorerne jo også have. Efter min mening er det primært kreditorernes interesser, som skal varetages, hvis der er usikkerhed om noget.

Det forenkledede private skifte synes umiddelbart meget hensigtsmæssigt og omkostningsbesparende. Det er simpelt hen ikke nødvendigt med de store boopgørelser, når boet ikke rammer loftet på de 180.000 kr. Jeg mener, at i den forbindelse er indlevering af en opgørelse over aktiver og passiver en tilstrækkelig sikring for, at der ikke skal betales arveafgift, særlig når det skal ske i skifteretten. Det kan selvfølgelig også tiltrædes, at 150.000 kr.-reglen for den efterlevende ægtefælle opretholdes, og at den overføres til det nye kapital i arveloven.

Det helt nye og interessante er forslaget om ændring af reglerne for privat skifte. Lovforsla-

get lægger op til, at arvingerne skal kunne skifte privat uden samtidig at vedstå gælden for at opnå dispositionsret over boet. Samtidig sikres kreditorerne derved, at de kan anmode skifteretten om, at boet tages under behandling af en bobestyrer. Selvfølgelig skal boet som udgangspunkt være solvent, men skulle det ske, at det ikke er det alligevel, kommer arvingerne ikke til at hæfte. Det er selvfølgelig også en fordel, at man nu også kan skifte privat med umyndige arvinger.

Alle de nye hæftelsesregler må hilses velkommen. Det er netop disse regler, der gør, at mange boer, som ellers kunne være skiftet privat efter de nugældende regler, hyppigt overgår til offentligt skifte, da arvingerne simpelt hen ikke tør tage den risiko, det er at skifte privat. Den nuværende regel om, at kreditorerne kan blive bedre stillet, hvis arvingerne vedgår arv og gæld, har altid forekommet mig helt urimelig. Det er lidt uheldigt, om kreditorerne ligefrem måtte ønske debitor død i håb om at kunne få fordringen indfriet hos arvingerne.

Den solidariske hæftelse i § 27 kan jeg også tilslutte mig. Reglen er formålstjenlig og vil nok medføre en vis forsigtighed fra arvingernes side med at dele boet, før proklamafristen er udløbet. Fra konservativ side kan vi fuldt tilslutte os disse regler.

Helt nyt er også forslaget om bobestyrerbehandling svarende til de nugældende regler om offentligt skifte. Hovedtanken er, som det fremgår af bemærkningerne, at de eksisterende regler om gældsvedgælsesboer og gældsfragælsesboer, som det hed i min studietid, nu skal afløses af ensartede regler. Man giver samtidig bobestyrerne vidtstrakte beføjelser, således at de selvstændigt skal forestå behandlingen af boet. Det lyder meget godt, og det vil også medføre en aflastning af skifteretterne.

Samtidig lægger man op til en afskaffelse af bobehandlingen ved eksekutorer. Det vil jeg som udgangspunkt være imod, men jeg kan tilslutte mig den måde, man håndterer problemet på i lovforslaget, nemlig at systemet principielt opretholdes, så arvelader stadig har mulighed for at indsætte en person, han har tillid til, til at behandle boet. Det kan også være en person, som ikke er advokat, sådan har jeg i hvert fald forstået det. Skifteretten får også mulighed for at fratage disse personer hvervet, hvis det er nødvendigt, og det skal der selvfølgelig være mulighed for.

For så vidt angår bobestyrernes behandling af boet, er der lagt op til en meget selvstændig rolle. Skifteretten skal efter lovforslaget kun træffe afgørelse i tvister, der kan indbringes til skifteretten af både legatarer, arvinger og kreditorer, og på den måde mener jeg man kan varetage alles hensyn. Bobestyrerne er heller ikke bundet af arvingernes beslutninger, når disse er uhenigtsmæssige, og da der som nævnt er mulighed for at indbringe sager for skifteretten, mener jeg ikke, det volder problemer.

Hvad angår de insolvente dødsboer, er der også tale om helt nye regler, idet man nu ikke længere kan erklære et insolvent dødsbo konkurs. Det lovforslag, vi behandler i Retsudvalget i øjeblikket, lovforslag nr. L 79, stemmer fint overens med de beføjelser, man nu tillægger bobestyrer, idet de svarer nogenlunde til de samme vidtstrakte beføjelser, man lægger op til at tillægge kurator i lovforslag nr. L 79. Det kan jeg fuldt ud tilslutte mig, og de konsekvensændringer, som er nødvendiggjort ved omstødelssager m.v., og de øvrige ændringer, der relaterer sig til konkursen, kan jeg selvfølgelig også tilslutte mig.

Det fremgår af lovforslaget, at retterne beskikker et vist antal advokater som bobestyrere. Det er selvfølgelig en fordel, at de advokater, som fast behandler boerne, også kan opnå den fornødne ekspertise, men jeg vil bare sige, at jeg generelt er modstander af, at det kun er særlige advokater, der skal løse opgaverne. Vi havde senest sagen om Flygtningenævnet, hvor der var lagt op til, at man skal have en speciel uddannelse. Jeg mener ikke, bobehandlingssager er så indviklede, at de nødvendigvis kun skal gå til særlige advokater, men vi kan selvfølgelig finde ud af, hvordan man har tænkt sig at få det afklaret, under udvalgsbehandlingen.

Endelig vil jeg sige et par ord om reglerne for proklama. Jeg synes, det er en god idé og helt fint, at man skærer tiden ned fra 3 måneder til 8 uger, men jeg mener, der er nogle problemer i lovforslagets § 83, hvor visse krav bliver fritaget for præklusion.

Situationen er den, at hvis bobestyreren kender kravet, er der selvfølgelig ingen problemer med, at et krav ikke anmeldes; men det fremgår, at hvis der f.eks. er sendt meddelelse til en arving, er det tilstrækkeligt til at afbryde præklusionen. Bør det ikke være sådan, at kravet skal anmeldes over for bobestyreren? Jeg mener, det bliver ganske svært at håndtere, hvis det ikke er tilfældet, og som jeg ser det, kan det

måske være sådan, at fremsender man et kontoudtog, skulle det være tilstrækkeligt til at afbryde præklusionen. Hvem har egentlig ansvaret for det? Det kan godt gå hen og skabe nogle problemer på sigt.

Endvidere mener jeg, det er et stort problem, at man stadig fastholder skattevæsenets krav på eller undtagelse for præklusion, sammenholdt med at man nu opererer med en ny skæringsdato, nemlig 1-årsdagen for dødsfaldet. Jeg ved godt, der er mulighed for udsættelse, men det er rent faktisk et problem, at skattevæsenet ikke har nogen tidsfrister. Var det ikke muligt, at man kunne tage det med i lovforslaget, når man nu er i gang med at lave reglerne om? Jeg ved godt, at det tit skyldes, at advokaterne trækker sagerne ud, men faktisk er, at det mange gange beror på, at man ikke kan få oplysninger frem fra skattevæsenet.

Hvad angår retsafgifterne, vil de ud fra en gennemsnitlig betragtning svare til den arbejdsindsats, som skifteretten skal yde. Vi kan derfor kalde det en form for brugerbetaling, og det er vi godt tilfredse med.

Jeg vil sige, at Det Konservative Folkeparti er meget positivt over for lovforslagene. Jeg har ganske vist ikke haft mulighed for at se på høringssvarene endnu, men vi vil i hvert fald gå ind i udvalgsbehandlingen med en positiv indstilling.

Anne Baastrup (SF):

Denne lovpakke kan give jurister sved på panden. Alt det, man har lært, kan man skrotte nu. Rygmarvsindlæringen var alligevel ikke til nogen nytte den dag, man måske selv fik brug for den. Det er i og for sig en lille revolution, der her sker i juraverdenen, hvor bestemmelser i Danske Lov, plakater og forordninger ophæves. Det er ikke hver dag, vi oplever det.

Hr. Oxdam gjorde meget ud af, at der sker en privatisering af dødsboskiftet med disse lovforslag. Jeg tror nu mest, det er hr. Oxdams ønske at få lidt ideologi ind i det. Jeg ser mere på, at det er en smart måde at få især det forenklede dødsboskifte frem. Det er ikke så meget et spørgsmål om privatisering, og jeg synes, vi skal afholde os fra de ideologiske debatter under behandlingen af skifteloven.

Det er mit indtryk – og her er jeg nok en smule uenig med fru Gitte Seeberg – at det er lykkedes for ministeren at afveje hensynet til kreditorer, hensynet til det offentlige krav og hensynet til arvingerne. Fru Gitte Seeberg var lidt inde på,

at spørgsmålet om proklama også skulle finde anvendelse over for skatter og afgifter, og der er vi fra SF's side helt klart imod.

Der er i og for sig næppe mange oplevelser i et menneskes liv, der i den grad gør indtryk, som hvis man står over for at skulle arve. Folk, der har været i forbindelse med arvinger, er fuldstændig klar over, at det virkelig er noget, der kan få bragt sindene i kog. Søkende er blevet fjender for livet, og det er en af de ting, vi som lovgivere i videst muligt omfang skal prøve at forhindre.

Jeg har grundet et stykke tid over lovforslagets § 29, andet punktum, og jeg tror i og for sig, at det spring væk fra betænkningens forslag og over til ministerens forslag, hvor man ikke længere sonder mellem insolvente og solvente boer, er ret smart. Dels er der naturligvis hensynet til, at kreditorerne ikke skal kunne justere deres krav og derfor få mere ud af det, men der er også hensynet til den mistro, som søskende – de rige over for de fattige – eventuelt kan løbe ind i. Det er meget vigtigt, at vi hele tiden tilrettelægger skiftet i de følsomme sager, hvor der er lidt penge med i billedet, på en sådan måde, at familierne ikke splittes for resten af livet.

Som det formentlig er fremgået, er vi i SF i bund og grund positivt indstillet over for lovforslagene, og jeg tror også, jeg kan give tilsagn om – når jeg nu har fået nogle flere eksempler via udvalgsarbejdet, så jeg har bedre overblik over det – at vi også vil støtte dem ved anden og tredje behandling.

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg skal ikke kaste mig ud i en mere detaljeret gennemgang af lovforslagenes indhold, men bare fastslå, at vi er ganske enige med dem, der her ser en voldsom forenkling og afbureaukratisering af skifteretsbehandlingen.

Vi finder, at disse omfattende reformforslag falder fint i tråd med det forslag til en ny konkurslov, vi har under behandling i Retsudvalget i øjeblikket, og som var til første behandling her i Folketingssalen i begyndelsen af december. Tendensen er den samme: Domstolenes rolle mindskes og begrænses i og for sig til, at det er dem, der skal løse problemerne i de tilfælde, hvor mindeligheden forsvinder og tvistighederne opstår, og ellers lader man private – det være sig bobystrere eller i de tilfælde, hvor det er ganske små boer, arvingerne selv – klare paragrafferne. Det betragter vi som en ganske væsentlig overskrift og et godt mål at sætte sig for den slags lovgivning.

Høringssvarene har jeg kun haft lejlighed til at skimme ganske kort igennem, for vi fik dem jo først i går. Men så vidt jeg kan vurdere, er stemningen positiv hele vejen rundt. Det er jo også et grundigt stykke arbejde, der er gået forud. Det er muligt, at der er nogle emner, der skal tages op, men det må vi jo klare under udvalgsbehandlingen ved at forelægge dem i Justitsministeriet. Jeg kunne også forestille mig, at vi måske får besøg af en deputation, og det må vi jo så klare på vanlig vis.

Men det ville være helt fint, om vi uden den store politiske polemik kunne få klaret disse to store lovkomplekser i løbet af indeværende folketingssamling, altså konkursloven og hele komplekset af skiftelove.

Tom Behnke (FP):

Både af den skriftlige fremsættelsestale og af bemærkningerne til lovforslagene fremgår det, at det er forudsat, at arvingerne herefter i almindelighed vil kunne dele boet i mindelighed, og det er jo en flot forhåbning at have. Men vi ved jo, at i en række tilfælde går det ikke altid i mindelighed, og derfor er det selvfølgelig også nødvendigt at have nogle spilleregler for, hvad der skal gøres, hvis det ikke sker i mindelighed.

Loven om skifte af dødsboer stammer helt tilbage fra 1874, og det er helt korrekt, at der er behov for en revision og en modernisering af loven. Ministerens forslag giver et godt bud på en sådan modernisering, og Fremskridtspartiet kan som udgangspunkt støtte lovforslagene, der jo taler om forenkling og afbureaukratisering. Hidtil har det egentlig i mange tilfælde været ganske svært at overskue, hvad det egentlig er, der sker, når et dødsbo skal skiftes.

Fremskridtspartiet er specielt glad for, at reglerne nu ændres, så arvingerne kan arve uden at skulle hæfte for eventuel gæld, ud over hvad boet i sig selv kan finansiere. Tidligere var det jo sådan, at arvingerne kunne påtage sig en urimelig stor, ukendt gældsbyrde, hvilket naturligvis ikke er rimeligt. Kreditorerne skal have, hvad der tilkommer dem, men ikke længere, end at boet kan betale. Det skal ikke være således, at kreditorerne bliver stillet bedre efter en persons død, end de var før.

De nye regler betyder også en regelforenkling med hensyn til skifterettens og det offentliges indblanding, og forslaget lægger op til, at langt flere boer skal kunne skiftes privat og kun med ét indledende møde i skifteretten, hvorefter skifterettens opgave kun bliver at tage sig af

sagen, hvis der skulle komme nogle tvister. Jo mere enkelt og jo mere forståeligt systemet er, desto bedre, og jeg mener også, ministeren er nået frem til det.

Der er dog nogle punkter, hvor vi i Fremskridtspartiet gerne havde set mere radikale ændringer, end ministeren lægger op til. For det første mener Fremskridtspartiet slet ikke, at der skal betales skat ved skifte af dødsboer. Hvis afdøde gennem et langt liv og efter at have betalt tårnhøje skatter af de indtægter, han har haft, har været i stand til at lægge lidt til side, er det ikke rimeligt, at de penge skal beskattes endnu en gang. Det er en misundesskat, og det vil vi ikke være med til.

Helt galt går det i de tilfælde, hvor en ægtefælle arver, og der er særbørn i ægteskabet, for så skal boet skiftes. Så kan man ikke komme uden om det, så kan man ikke hensidde i uskiftet bo. I de tilfælde, hvor man er nødt til at skifte, skal den overlevende betale en meget stor skat af noget, som i virkeligheden er vedkommendes eje. Hvis et ægtepar f.eks. sidder i et hus, som er blevet betalt ud, og den ene ægtefælle dør, skal den overlevende betale skat af den arvede del af huset. Skattebetalingen ved skifte af bo er urimelig, og Fremskridtspartiet vil under udvalgsbehandlingen arbejde på, at vi enten får den helt afskaffet eller som minimum i hvert fald får gjort den retfærdig, således at de personer, der kommer i den situation, får en retfærdig behandling.

Til gengæld er vi helt på det rene med, at der skal betales gebyr for de ydelser, man får ved skifteretten osv. Vi er specielt glade for, at ministeren for en gangs skyld lægger op til, at gebyrerne skal svare til de faktiske omkostninger. Vi har set et hav af forslag, specielt lige før jul, hvor man lavede gebyrer, som var langt højere end de faktiske omkostninger, bare for at få nogle skatte kroner i statskassen, og det er ikke rimeligt. Men her lægger ministeren som sagt op til, at gebyrerne skal svare til de faktiske omkostninger.

Men efter at have læst forslaget et par gange synes jeg alligevel, det er ganske uoverskueligt, hvordan man vil beregne gebyrerne i fremtiden i forhold til, hvordan det ser ud i dag, og derfor vil vi i Fremskridtspartiet under udvalgsbehandlingen bede om at få en skematisk oversigt over, hvordan det er i dag, og hvordan det vil blive, efter at lovforslaget er blevet vedtaget. Det fremgår jo, at forslaget i sig selv vil give et merprovenu til statskassen på mellem 20 og 25 mio.

kr. De penge skal jo komme et eller andet sted fra, og det bliver fra dødsboerne.

Vi vil også under udvalgsbehandlingen bede om at få ministerens kommentarer til, hvorfor ikke alle høringssvarene er blevet taget med ind i forslaget. Det er klart, at ikke alle høringssvar nødvendigvis kan komme med, men vi savner en argumentation for, hvorfor nogle af de gode synspunkter, der lå i nogle af høringssvarene, ikke er blevet taget med. Men det er som sagt noget af det, vi kan ordne under udvalgsbehandlingen.

Endelig vil jeg også godt slå et slag for, at man udvider den kreds af personer, der kan blive sat ind som bobestyrere. Jeg mener, at den begrænsning, forslaget lægger op til – at det skal være nogle advokater, som på forhånd er godkendt af skifteretten – er for snæver. Hvis det er nogle, som enten arvingerne eller afdøde i sit testamente har foreskrevet man gerne vil have til at gøre det, og hvis de pågældende personer i øvrigt er kvalificerede til at sidde som bobestyrere, mener vi, der skal være mulighed for at imødekomme et sådant ønske.

Men sammenfattende er Fremskridtspartiet meget positivt indstillet over for lovforslagene, og vi ser frem til udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Jeg vil bare minde om, at vi sidste år behandlede et lovforslag om arve- og gaveafgifter i Skatteudvalget, og at arveafgiften mellem ægtefæller er bortfaldet.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil starte med at tilstå, at dødsboer ikke var noget af det, jeg gjorde mest ud af i min tid som lærling; men der er jo folk, vi kan sende det her til og spørge, hvad de mener om det, og det gør vi selvfølgelig med det formål at få en række kritikpunkter tilbage, som vi kan genere ministeren med. Men der er stort set ikke kommet nogen ting tilbage, og det er jo bittert. Ha! Så jeg bliver nok nødt til at sige, at vi støtter lovforslagene. Vi synes, der er tale om virkelige forenklinger med hensyn til aflastning af skifteretterne og frem for alt måske i retning af mere gennemskuelighed.

Men det betyder ikke, at der ikke stadig væk er noget, vi har vanskeligt ved at gennemskue, for det er der. F.eks. har vi vanskeligt ved at gennemskue, hvilke konsekvenser det får, at der kun skal gives autorisation som bobestyrer til et

begrænset antal advokater. Hvilke konsekvenser får det i forhold til, hvis man havde en større kreds af advokater eller eventuelt andre personer? Der er nogle ting, vi kan spørge om her.

Så er der også nogle andre ting, hvor vi undrer os lidt, i hvert fald når vi ser på de høringssvar, der er givet. Hvorfor følger lovforslaget ikke anbefalingerne fra f.eks. Københavns Byret og vistnok også Dommerforeningen, så der ikke skal opkræves betaling i forbindelse med det møde, som afgør den behandlingsmåde, boet skal underlægges, men at der f.eks. i stedet kunne opkræves betaling for skifterettens behandling af tvister? Ligeledes kan vi ikke forstå, hvorfor man ikke følger ÆldreSagens sådan set udmærkede indstilling, som netop går imod, at der indføres en afgift i forbindelse med boernes berigtigelse. Det kan blive en økonomisk belastning specielt i forbindelse med ægtefællers overtagelse af mindre boer.

Der er også et enkelt spørgsmål, jeg vil nævne her til sidst. Vi har kigget en del på det, og vi håber også, at vi i hvert fald under udvalgsbehandlingen kan få afklaret, hvad der menes. Det er et referat af en udtalelse fra Dommerfuldmægtigforeningen, hvor der på side 3 i høringssvarene står, at en begrænsning af revisionen af dødsboer efter Dommerfuldmægtigforeningens opfattelse må forventes at ville medføre, at beløb udbetalt i form af arveforskud og gaver samt livsforsikringsbeløb ikke vil blive afgiftsberettigede i samme omfang som nu. Hvad er det egentlig, der er opsummeret her? Hvad er det egentlig, der gemmer sig bag det, som Dommerfuldmægtigforeningen lægger frem her? Det må vi have afklaret under udvalgsbehandlingen.

Sonja Albrink (CD):

Det er jo i virkeligheden lidt morsomt, at den nuværende regering er i gang med at privatisere nogle af de funktioner, som altid har ligget hos det offentlige, og hvor ingen ellers har sat spørgsmålstegn ved det offentliges eneret.

Som en anden ordfører nævnte, førstebehandlede Folketinget før jul justitsministerens forslag om revision af konkursloven, og nu behandler vi altså forslagene om revision af skiftelovens bestemmelser i forbindelse med dødsbobehandlingen. I disse forslag lægges der op til, at en stor del af det arbejde, der tidligere har været udført af skifteretterne, nu lægges ud til private advokater med særlig ekspertise inden for de pågældende områder.

Fra CD's side kan vi helt tilslutte os den udvikling, og vi håber, at det for både arvingerne og kreditorerne i konkursboerne vil være en smidig og billig løsning. Under alle omstændigheder bliver skiftebehandlingen lettere i en lang række situationer, så private i større udstrækning selv kan lave bobehandling, og det er absolut et meget stort fremskridt. Da reglerne for betaling af arveafgift er blevet enklere, og da grænsen for, hvornår der overhovedet skal betales afgift, er blevet væsentligt forhøjet, vil skiftesager i mange tilfælde kunne udføres utrolig enkelt. Det er en rigtig udvikling, og jeg håber, at det fremover også vil være muligt at få gennemført forenklinger af andre administrative byrder for private i forhold til det offentlige.

I bemærkningerne til lovforslagene skønnes det, at der vil blive frigjort et antal retsassessorer og dommerfuldmægtige fra skifteretterne, når advokaterne overtager nogle af skifteretternes opgaver i forbindelse med dødsbobehandlingen. Jeg synes, det allerede nu bør slås fast, at selv om der bliver frigjort personale et sted i retssystemet, bør der ikke ske en nedskæring i justitsvæsenet. Selv om der er bevilget mere personale til de egentlige retssagers behandling, er der stadig væk et meget stort pres på domstolene og lange ventetider. Lad os benytte chancen for at få flere jurister kanaliseret til retssagerne, for så vi kan jo håbe, at berammelsestiderne derved kommer ned på et rimeligt niveau.

Men som sagt: Forslagenes opdatering af skiftelovens sprog og indhold og de foreslåede ændringer er noget, vi i CD fuldt ud kan tilslutte os.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal på vegne af Dansk Folkeparti meddele, at vi også kan støtte de lovforslag, der her er fremsat. Vi mener, der er behov for at ændre de gældende skiftelove, der jo bygger – som det også er nævnt i både forslagene og bemærkningerne – på principper fra det forrige århundrede. Der er heller ingen tvivl om, og det kan man også læse, når man går forslagene igennem, at de bygger på et meget, meget grundigt forarbejde.

Som den konservative ordfører nævnte, må det jo egentlig være rart for en justitsminister at kunne starte det nye år med at fremsætte forslag, der er så stor enighed om, og selvfølgelig specielt når der er tale om et så stort lovkompleks, som det er tilfældet her. Flere ordførere har allerede endevendt forslagene fra den ene

og den anden side, og vi er enige i, at de kan sammenfattes i overskrifter om, at man mindsker den offentlige styring og kontrol, og at man forenkler og mindsker skifteretternes arbejde. Det er sandsynligvis også derfor, der er så stor opbakning om de ændringer, der er foreslået.

Det, jeg fæstede mig lidt ved, da jeg læste tingene igennem, var specielt spørgsmålet om afgiftssystemet. Det er svært at overskue, når man går forslaget igennem, om de takster, som foreslås, reelt modsvarer de faktiske omkostninger. I det omfang de gør det, er det selvfølgelig noget, der har vores opbakning; men det er kendetegnende for en socialdemokratisk ledet regering, at hver gang, den foreslår ændringer, giver de stort set altid et ekstra provenu til statskassen, og det er ikke altid sikkert, at man blot laver gebyrer, der svarer til de faktiske omkostninger.

Men det er noget, vi vil prøve at forfølge lidt under udvalgsarbejdet, og i det omfang gebyrerne modsvarer de faktiske omkostninger, kan vi også støtte den del af lovkomplekset.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg vil gerne sige endda mange tak for en meget fin modtagelse af dette lovkompleks. Det er et udtryk for, at vi gerne vil prøve at klare de ting på en mere enkel og hurtigere måde for borgerne, og det har været en af ledetrådene i forslagen.

Man kan måske være lidt bedrøvet over, at gode, gamle begreber som at vedgå arv og gæld ikke længere har samme værd som tidligere; men jeg mener alligevel, det er rigtigt, når der lægges op til, at en arving aldrig bør hæfte for et større beløb end det, der er i boet. Det er en følge af, at der indføres den særlige tilbagetrædelsesregel, hvis det mod forventning skulle vise sig, at boet er insolvent. Kreditorerne skal altså ikke i disse situationer kunne drage økonomisk nytte af et dødsfald, som jeg tror fru Gitte Seeberg udtrykte det.

Samtidig indrettes systemet imidlertid således, at også kreditorernes retsstilling generelt forbedres i forhold til i dag. Det hænger sammen med, at der hurtigst muligt skal tilvejebringes en fuldstændig oversigt over boets forhold, herunder en opgørelse over værdierne og gælden i boet. Også den oversigt vil komme hurtigere frem nu.

På baggrund af debatten skal jeg ikke komme med mange yderligere bemærkninger, men jeg vil dog gerne sige til hr. Erling Christensen, at jeg er meget parat til at få arrangeret en teknisk

gennemgang af både lovforslagene og alle de høringssvar, der måtte være, og andre spørgsmål. Hvis man er interesseret i det i udvalget, får vi det arrangeret så hurtigt som muligt.

Til hr. Erling Oxdam vil jeg gerne sige, at jeg håber, vi kan fastholde en bred enighed om lovforslagene. Jeg ser meget gerne, at vi kunne nå frem til en situation, hvor vi kan vedtage dem i enighed her i Folketinget. Jeg synes i øvrigt også ligesom hr. Erling Oxdam, det er vigtigt, at det er skifteretten, der møder arvingerne første gang efter dødsfaldet, så man ligesom får en nøgtern og upartisk redegørelse for, hvilken situation man står i.

Til fru Gitte Seeberg vil jeg sige, at det er rigtigt, at man ved testamente kan indsætte en person, man har tillid til, til at ordne forholdene efter døden, også selv om denne person ikke er advokat. Jeg kan sige til fru Anne Baastrup, at jeg gerne vil regne nogle eksempler igennem eller se på nogle eksempler og prøve at belyse sagen på den måde.

Hr. Søren Søndergaard var inde på betalingen. Jeg vil sige, at forslagene giver ganske vist staten en ekstra indtægt, men de giver ikke staten dækning for de udgifter, staten har ved at administrere systemet. Staten får altså en mindre dårlig forretning ud af det, end den har haft tidligere, men det er stadig væk sådan, at der vil være udgifter for det offentlige forbundet med det her.

Tak for modtagelsen af forslagene!

(Kort bemærkning).

Erling Oxdam (V):

Jeg lagde mærke til, at fru Gitte Seeberg omtalte, at der ikke var automatisk præklusion af skatter og afgifter med i lovforslagets § 83, nr. 4. Ifølge det punkt prækluderes krav på skatter og afgifter ikke i det omfang, det er bestemt i anden lovgivning.

Den eneste, der støttede den bestemmelse, var SF's ordfører, fru Anne Baastrup, og ministeren omtalte den ikke. Jeg synes, det er lidt kedeligt, at der står noget sådant, for hvorfor skal staten have et fortrin frem for erhvervslivet her? Hvorfor kan man ikke lige så godt læse i Statstidende, hvornår staten bør anmelde sine krav?

Det bør være således, at når en person er afgået ved døden, så bliver regnebrættet gjort op, og så skal der ikke mere kunne komme nogen og forlange penge, når det hele er overstået. Men her er det altså ikke omfattet af de

almindelige præklusionsregler, således som det er i forbindelse med alle andre kreditorer. Kunne man ikke få det ændret? Kunne vi få et svar fra ministeren på det allerede nu?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg mener, at det spørgsmål, som hr. Erling Oxdam rejser, er af en sådan karakter, at det vil være ret uheldigt at få det fastsat i skifteloven. Det må være sådan, at vi ordner den sag i Skatteministeriet, og dér kan man måske se på, om der er afgifter, som man kan fastsætte proklama på på enkeltområder.

Vi må jo huske på, at der kan godt være tilfælde, hvor folk dør i januar måned, men hvor de driver en erhvervsvirksomhed helt frem til dødsfaldet, og hvor skatten så først skal opgøres året efter. Samtidig må vi også være klar over, at skattevæsenet arbejder på en sådan måde, at det har mulighed for at gå flere år tilbage. Vi kan ikke stå i en situation, hvor det offentlige fuldstændig skal give afkald på indtægter, som arvingerne så blot kan indhente.

Jeg mener, at hvis hr. Erling Oxdam har nogle præcise forslag til, hvilke områder der inden for det offentlige skal omfattes af et proklama, så må vi gå over i enkeltlovgivningen, og det er det, skifteloven lægger op til. Vi skal ikke have en så præcis lovgivning i skifteloven, at den skal laves om hvert år.

(Kort bemærkning).

Erling Oxdam (V):

Lovforslaget omhandler skifte efter dødsfald, og som jeg sagde, skal den endelige opgørelse foretages dér, og jeg kan ikke forstå, at man ikke kan få det hele afsluttet dér.

Det er jo sådan, at man kan anmelde et bomæssigt forbehold, hvor man siger: Vi regner med, at der kommer den og den skat ud af de og de forhold, som den afdøde har været involveret i. Det er jo nok; så må boet jo afvente den endelige opgørelse. Hvis man bare kan anmelde dét i stedet for et konkret beløb, må boet jo afvente, at det bliver endeligt opgjort, og det er dér, jeg mener der bør være ligestilling mellem det offentlige og private kreditorer.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg finder, at lovforslaget er rimeligt på dette felt, og jeg finder også, at det er rigtig, at man inddrager de overvejelser, der foregår i Skatteministeriet, og ser på, hvornår det kan opgøres,

hvad der skal svares i skat. Men vi kan selvfølgelig svare på spørgsmål i udvalget om dette, hvis hr. Erling Oxdam ønsker det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 127: Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om umyndighed m.v. (Ændringer som følge af værgemålsloven).
Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 13/12 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Da vi førstebehandlede værgemålslovsforslaget sidste år, sluttede jeg min ordførertale med at begrunde ikrafttrædelsestidspunktet, der ligger så langt borte som den 1. januar 1997.

En af årsagerne til, at vi har sat ikrafttrædelsestidspunktet så sent, er, at der er meget anden lovgivning, der skal konsekvensrettes, efter at vi har lavet værgemålsloven.

Umiddelbart i forbindelse med vedtagelsen af værgemålsloven fik vi en del af Justitsministeriets egen lovgivning på plads, men lovforslag nr. L 127, som vi førstebehandler i dag, er en yderligere følgelovgivning, der drejer sig om ikke mindre end 27 andre love, der skal konsekvensrettes.

Hvis man uden at behøve at nævne alle de 27 love, der skal konsekvensrettes, vil prøve at